

Irak: Basisinfo

Basisinformasjonen er utarbeidet fordi utlendingsmyndighetene har et særskilt informasjonsbehov som følge av høye ankomsttall fra Irak. Oversikten gir kortfattet informasjon om forhold som kan ha relevans i en intervjusituasjon, ledsaget av lenker til relevant og utfyllende materiale.

Bakgrunn – Irak før og etter 2003

Irak er i dag en republikk med parlamentarisk styre. I perioden 1968-2003 var Irak en tilnærmet totalitær ettparti-stat ledet av det sekulære pan-arabiske Ba'th-partiet. Ba'th-regimets brutalitet gikk spesielt hardt utover kurderne i nord og sjiamuslimene i sør. Den amerikanske invasjonen i 2003 gjorde slutt på den statsformen Ba'th-partiet hadde skapt, og statsforvaltningen, sikkerhetsorganene, de væpnede styrker og Ba'th-partiet ble oppløst. Det irakiske maktapparatet har siden vært sjiadominert, hvilket har ført til økende grad av misnøye i den sunnimuslimske arabiske befolkningen. Misnøyen beredte grunnen for utstrakt voldsbruk fra Al-Qaida i Irak og andre opprørsgrupper de første årene etter regimeskiftet, og for ISILs maktovertakelse i store deler av de sunnidominerte provinsene Anbar og Ninewa i løpet av 2014. De store sikkerhetsutfordringene og den politiske maktkampen, både sunnier og sjiaer imellom, og innad i begge leirene, har gjort det vanskelig å styre landet.

Grunnloven tillater indre selvstyre for regioner som måtte ønske det. Den nordligste delen av Irak utgjør Kurdistan-regionen i Irak (KRI), som har et vidtgående selvstyre.

Kart med de viktigste byene, historiske steder og topografiske forhold:

- ✓ [Iraq Map](#) (Maps of the World)

Språk

Irak har to offisielle språk, arabisk og kurdisk. Minoritetene har sine egne språk, og de fleste snakker arabisk i tillegg.

Kart over utbredelsen av de ulike språkene:

- ✓ [Iraq: Linguistic Composition](#) (The Gulf/2000 Project, University of Colombia)

Irak: Basisinfo

Etniske og religiøse grupper

Irak har omlag 36,5 millioner innbyggere. De største etniske gruppene er arabere (ca. 75-80 prosent) og kurdere (ca. 15-20 prosent). Resten av befolkningen (ca. 5 prosent) består av turkmenere, assyrere og andre grupper som yezider, shabaker, sabeiske mandeere og armenere. De fleste yezider og shabaker identifiserer seg som etniske kurdere, men dette er det noe uenighet om.

99 prosent av befolkningen er muslimer. Sjiamuslimer utgjør den største gruppen (ca. 60-65 prosent). Mellom 32 og 37 prosent av befolkningen er sunnimuslimer, hvorav 12-16 prosent er arabere, 18-20 prosent er kurdere og 1-2 prosent er turkmenere. De resterende 3 prosentene består av kristne assyrere, yezider, sabeiske mandeere, bahaier og kakai'er.

Andelen minoriteter har siden 2003 gått kraftig ned ettersom mange har flyktet på grunn av krig og mangel på sikkerhet.

Kart over de etniske/religiøse minoritetene og hvor de bor:

- ✓ [Iraq: Religious Composition](#) (The Gulf/2000 Project, University of Colombia)

Rapport fra Migrationsverket & Landinfo:

- ✓ [Iraq: Situasjonen for minoriteter og andre sårbare grupper i lys av sikkerhetssituasjonen](#) (28. februar 2014)

Regionale forskjeller: KRI, Sentral-Irak, Bagdad og Sør-Irak

Det er store regionale forskjeller i Irak, både politisk, kulturelt, økonomisk og sikkerhetsmessig. Forskjellene er så store at ulike landsdeler kan fremstå som ulike land. Kurdistanregionen i Irak (KRI) har siden 2003 hatt politisk stabilitet, sterk økonomisk vekst og relativt høy grad av sikkerhet. Samtidig er regionen svært homogen kulturelt sett.

I et belte sør for KRI som strekker seg fra den syriske til den iranske grensen, er det kurdiske styrker – *Peshmerga* – som p.t. har kontroll. Her blir de jevnlig utfordret av ISIL. Beltet kalles de omstridte områdene, fordi maktforholdet mellom kurdiske og sentralirakiske myndigheter er uavklart. Her bor det både kurdere, yezider, turkmenere, assyrere og shabaker, i tillegg til sunnimuslimske arabere. I Diyala provins finnes det også områder med arabisk sjiamuslimsk befolkning. *Peshmerga*-styrkene blir jevnlig utfordret av ISIL, og de kommer noen ganger også i et spent forhold til sjiadominerte militser sendt fra Bagdad for å bekjempe ISIL.

Det sunnidominerte Sentral-Irak har i samme periode vært preget av kontinuerlig høyt konfliktnivå der ulike væpnede grupper har utfordret okkupasjonsstyrkene (frem til 2011) og myndighetene.

Hovedstaden Bagdad har hatt en tilsvarende situasjon, men en bedre økonomisk utvikling.

Det sjiamuslimske Sør-Irak har lenge hatt en relativt rolig sikkerhetssituasjon.

Oppdaterte situasjonsbeskrivelser og kart over frontlinjene:

- ✓ [ISW - Institute for the Study of War, Iraq Project](#)

Irak: Basisinfo

Kart over de omstridte områdene:

- ✓ [*Kurdish military deployments in Northern Iraq*](#) (International Crisis Group 2015)

ID-dokumenter og pass

Alle irakiske borgere skal ha et nasjonalt ID-kort. ID-kortet blir utstedt gjennom de lokale folkeregistreringskontorene, som finnes over hele landet. Irakere i utlandet kan gi en slektning i Irak fullmakt til å søke om og hente ut nytt ID-kort. Man kan også søke om nytt kort gjennom en ambassade. Det er mange forfalskede ID-kort i omløp.

Alle irakiske borgere har rett til å få utstedt et statsborgerskapsbevis. Statsborgerskapsbevis utstedes kun i Irak og ved personlig oppmøte. Irakere bosatt i utlandet, kan søke om statsborgerskapsbevis via en ambassade i utlandet så fremt de kan dokumentere egen identitet. Det er mange forfalskede statsborgerskapsbevis i omløp.

Pass produseres i Bagdad, men utstedes i alle provinshovedstedene og ved de fleste av Iraks utenriksstasjoner, men ikke i Oslo. Passene kan inneholde feilaktige opplysninger om innehaver på grunn av feil i underlagsdokumentene som ble lagt ved søknaden om pass.

- ✓ [*Landinfo temanotat Irak: Reisedokumenter og andre identitetsdokumenter*](#) (16. desember 2015). Notatet oppdateres jevnlig.

Palestinske flyktninger som er registrert i Irak, får utstedt egne ID-papirer og reisedokumenter. Dokumentene er nesten identiske med de som utstedes til irakiske statsborgere, men det fremgår av ID-dokumentene og reisedokumentene at eieren er palestinsk flyktning.

- ✓ [*Iraq: Palestinians in Iraq*](#) (Migrationsverket & Landinfo, 7. mars 2014).

Internflyktninger

Et stort antall av Iraks innbyggere er på flukt internt i landet. Fra januar 2014 til desember 2015 anslår man at antallet internflyktninger økte med 3,2 millioner. Disse kommer i tillegg til de om lag 1 million personene som ble fordrevet under de sekteriske borgerkrigene i 2006-2008, og som fortsatt ikke har returnert. De fleste har flyktet fra Anbar og Ninewa til tryggere områder i Anbar, Bagdad og Dohuk. Enkelte provinser har innført restriksjoner på innreise.

- ✓ [*IOM Displacement Tracking Matrix*](#)
- ✓ [*Landinfo respons Irak: Sponsorordning for internflyktninger som ønsker å bosette seg i Bagdad*](#) (30. oktober 2015)

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om. Landinfos basisnotater gir kortfattet informasjon om forhold som kan ha relevans i en intervju situasjon. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

Irak: Basisinfo

© Landinfo 2016

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.